

AMENTUL

24 Cor.

12 c.

1 c.

Duminecă

4 Cor. — Pen-

sina și America

9 Cor.

pentru Ro-

străinătate pe

40 franc.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Noua lege execuțională.

Am ocupat deja în numărul nostru de îngrijorările ce inspiră cu deosebire cercurile băncilor noua lege execuțională votată deunăzi în Cameră. (Și am spus, fără a cunoaște opiniunile acestor bănci, că motive serioase de îngrijorare, iar firea lucrului, nu pot să aibă în vedere cari stau pe bazele solide ale creșterii și nu-și au întemeiată existența pe abuzul de acest credit ce-l înlocuiește o lege barbară și antediluviană.

Am pronunțat un cunoscut bărbat de literatură al nostru în chestia aceasta, făcând aprecierile noastre. Intrebat fiind de un gazetar străin, dl Sava Raicu secretar băncii »Victoria« a spus că banca noastră nu are nici un motiv de îngrijorare și că nu va denunța nimăruia cre-

Institutul nostru — a zis dl Raicu, are astfel de polițe în portofoliu care oferă suficientă garanție și după intrarea în vigoare a legii noi.

Pară bine de declarația aceasta, pentru că de mult avem în vedere întâiul rând mai larg al poporului pe care creșterea îl va servi noua lege, nu ne poate indiferenți nici eventualele urmări negative noua lege ar putea avea pentru instituțiile noastre financiare, la cari privim cu o firească grijă.

Avem să facem apologia acestei legi, știm, că nu este o operă de legiuire

serioasă și cunoaștem ușurința nemai pomenită cu care s'a adus.

Dar critica și răsvrătirea generală, e ciudată, nu se îndreaptă în contra ei, pentru lacunele și defectele ei, ci mai mult în contra gândirii fundamentale ce se degajează din ea: scutirea țăranului și a micului proprietar și industriaș de lăcomia hrăpăreață a creditorului.

Se aud accentuându-se îngrijorări și temeri că băncile mai ales ale noastre cu clientela lor rurală vor fi primejduite în existența lor, că țăranul și micul proprietar va fi lipsit de credit, că uzura va reapare și mai grozavă... pentru că legea o să-i scutească moșioara țăranului, uneltele industriașului și indispensabilul de trai al omului sărac.

Nu va mai avea credit? Dar ce folos a avut omul sărac de creditul, care în cele din urmă îl desbracă și de cămașa de pe el? De creditul care îl pândia la fiecare răspântie să-l apuce în ghiarele sale, de unde apoi nu mai era scăpare, nici milă, indiferent dacă era românească ori ovrască banca ce l-a fericit cu credit ori avocatul pe mâinile căruia a ajuns.

Vor fi primejduite băncile? Nici un păcat. Bănci cari își întemeiau afacerile pe advocați și executori, cari își scoteau dividendele din existențe ruinate și se îngrășau din durerile poporului, împlineau și așa mai mult o misiune nefastă și economică și socială și morală. Noi o spunem verde, de multe ori trebuia, pentru că să nu jignim alte interese de ordin mai superior, să ne

închidem ochii și să nu observăm că întru totulă miserabilă ce unele institute ale noastre săvârșiau față de propriul nostru popor.

Să ne pară rău acum că se va pune capăt acestui Raubwirtschaft? și că aceste brave institute ajung în corn de capră? Băncile, cari meritau acest nume, vedem că nu se sinchiesc de loc de urmările noii legi. Bănci ovricești ca cele din Balassagyarmat dacă se alarmează, nu e decât un semn de bine și cel mult un cuvânt de regret că au trebuit aceste măsuri să întârzie așa mult.

Băncile noastre prin urmare n'au nici un motiv de îngrijorare, iar încât au, motivul acesta nu-l regretăm, precum nu-i vom jelui nici pe advocați, nici pe executori, că vor fi execuții mai puține prin urmare și venituri mai mici. Ca și băncile, avocatul care își întemeiază venitele lui pe execuții (și câți nu sunt de aceștia?) își înjosește chemarea lui de avocat.

Alta este menirea și a avocatului și a băncii. Creditul ca și institutul care îl mijlocite, împlinească doar o înaltă menire național-economică. Tot așa și menirea avocatului, este alta decât aceea să trăiască din durerile altora, din exploatarea sistematică și nemiloasă a acestor dureri.

Ne mai putând credita în mod ușuratic de multe ori chiar criminal, prisosul capitalului român va trebui să-și caute alt mod de plasare, de rentabilitate. Băncile noastre și așa până acum s'au mărginit numai la cele mai simple operații de bancă: să primească și să dea bani. Munca eră de tot ușoară,

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Binefacerile durerii.

De Jean Finot.

zice că pesimismul ar fi plângând durerile și astfel o parte din dureri se ușurează. Otrivă însă, pesimismul sporește răul omului — căci fapt este, nu se poate nici plăcere, nici fericire fără durere.

rbim prea mult de bucurii, pe când durerea omniată peste măsură. Sunt zeci de secole înd durerea e defăimată și se impune ca unul ei să fie într'u cât-va revizuit, căci suferințele ce pricinuesc ea aleșilor săi răpind seata judecății lor li fac tot de odată, impar-

re se poate condamna durerea în masă? Se ea respinsă din existența omului? Avem o contra dovadă. Este o specie de oameni, numai pentru durere. Idioții, stupizii și o anumită categorie de nebuni. Resimțind mai multe ori rămân nesimțitori față de durere. Vesni- or surăși întipărit pe buze e o mătură con- a stărilor lor sufletești. Sunt la adăpost de înțe, dar pentru aceasta cine li poate feri? mai de grabă care om inteligent, neviclat, ar să le accepte fericirea.

nită contra dovadă. Știința, în capacitatea ului nostru, ne oferă mijlocul satisfacției lui acela de fericire așa de scump pesimiștii. Sugerata procură un vaccin contra durerilor sau morale. Sunt oricari stări de hipnoză nu ne fac sensibili numai perfectelor stări

de fericire sufletească. Durerile morale și fizice nu se mai resimt atunci. Impresionabilitatea noastră față de senzațiile agreabile rămâne intactă, căci gonim din existența noastră toate durerile pozitive. Sntem, cu toate acestea mai fericiți?

Acel ce vor să ne facă a crede aceasta sunt lipsiți de sinceritate. Căci, conștienți de binefacerile ce ni-le procură lipsa durerii, ei nu au decât să realizeze salvarea lor prin sugestie. Salvare ușoară, accesibilă tuturor. Psihofiziologia ne arată că puțini oameni rămân rebeli hipnozei și sugestiei. Cel puțin, omul normal, în anumite condițiuni, l-se supune totdeauna.

Și cu toate acestea, care din noi ar voi să accepte fericirea de care, cam la fel se bucură stupizii, idioții, nebunii și acei ce sunt medii în stările de hipnoză.

Durerea se poate asemăna cu suferințele maternității. Femeile în durerile acelea se plâng fără înțeles, dar le primesc cu drag și le stropesc cu lacrimi de fericire, căci suferințele acelea mult și viu dorite sunt binecuvântate! Ele crează viața reînnoită prin ele.

Durerea l-se asemănă. Te temi, fugi de ea, o blestemi, dar ea te urmărește și totuși revine odată sosită, durerea ce o încerci, te face însă să prețuiești bucuriile trecute ca și cele ce va să vie. Ceva mai mult, fericirea și bucuria nu trăiesc decât prin durere și adeseori trăiesc împreună cu ea.

Ca și pământul care nu dă roade, decât atunci când e săpat, răcolit, tot astfel sufletul nostru, are nevoie de dureri, pentru a și dovedi puterea și meritele sale.

Durerea e sexul tare. Fericirea e feminină. Din unirea lor naște gândirea, stăruirea, energia, bucuria.

Dacă facem bilanțul trecutului nostru, observăm ce parte de profit ne aduce durerea. Ea ne înobilează sufletul. Ea ne impune cugetarea. În necontenita goană a viitorului ea ne servește ca stație de așteptare. Sufletul nostru se curățește atunci. Durerea li este sufletului nostru ca o oglindă ce reflectează defectele, uitările de sine, păcatele.

Tot ea li servește drept școală. Durerea arată greșelile drumului urmat și li indică noul cărări. Conștiința noastră se mărește în încercare, spune poporul, și din întâmplare cumînțența poporului are dreptate.

Consultați oamenii de elită. Revedeți biografiile marilor oameni dispăruți sau întrebați pe marii bărbați ai zilelor noastre. Toți vă vor spune rolul binefăcător al durerii, în formația enului nostru. În lacrimile vărsate pentru mizeriile noastre sau ale așteptării noastre găsim aproape totdeauna izvorul progresului, dupăcum în sensibilitatea poezilor găsim izvorul poeziei.

Popoarele sunt ca indivizii. Durerea le spiritualizează și le înalță. S'a apreciat adeseori, unele calități recunoscute de superioare, în rasa izraelită. Ori, această superioritate e urmarea persecuțiilor și suferințelor din trecut. Timpurile moderne, în unele țări, acordând egalitatea drepturilor pentru ovrul, în același timp l-a și privat de superioritatea lor recunoscută. Descendenții raselor acesteia privilegiate scad în ochii noștri.

Nivelându-se complet inegalitatea lor socială și politică a secat și izvoarele darurilor lor excepționale.

plăcută și mai ales rentabilă: dai 4—5% și iai 8—12—14%. Diferența este venitul tău curat. Chestia eră numai să ai cui să dai și fiindcă nu aveai totdeauna, dădeai și cui nu trebuia să dai.

Ba le dădeai cu preferință acestora, pentru că mai ales ei te îngăduiau să le iei 12 și 14%. Capitalul nici când nu era pierdut, trăgea avocatul și pielea de pe »client«.

Noua lege, care de altfel nu încearcă ceva nou, căci în statele culte debitorul se bucură de mult deja și în măsură mai mare de aceasta ocrotire împotriva abuzului capitalului — va îndruma în mod silit chiar băncile noastre și spre alte terene, nu exclusiv financiare, ci și industriale și comerciale, spre o activitate, care ea însăși creiază izvoare noi de muncă și bogăție.

Dar în cazul acesta avem un motiv îndoit să ne bucurăm de o lege, care nu e așa cum ar trebui să fie, este totuși mai bună decât o înfățișează mulți »amici« ai poporului.

»Români și unguri«. »Wiener Deutsche Korrespondenz« din Viena scrie următoarele despre încercarea neisbită a »partidului moderat«: Planul guvernului unguresc de-a aduce neunierea în rândurile românilor prin formarea unui »partid moderat românesc«, și de-a paraliza astfel la viitoare alegeri acțiunea românilor, a dat faliment. Guvernul unguresc a găsit prețutindeni un refuz categoric, de asemenea și la slovaci. Pentru a-și răsbuna, să inaugurează din nou o »razzia« împotriva ziarelor naționale.

Nemții din Bănat cer școală germană. Consiliul școlar al comunei Németság (com. Timișului) a adresat episcopului de Timișoara un lung și energic protest prin care cer ca limba de predare a școlii confessionale catolice din numita comună să fie cea nemțească. »Limba ungurească — zic iei — nu a fost nici odată introdusă ca limbă de predare în școala noastră. Numot excesul de zel și abuzul unor învățători au făcut ca în școli limba germană să fie intro-

Partea nepotrivirii lor, odată ajunsă la putere, micșorează valoarea. Ei au fost mari în persecuție, în luptă, în suferințe, — scutiți însă de durerile inerente suferințelor lor, au pierdut tot ce-i ridică la nivelul moral.

Suferința părinților noștri intră în constituția sufletului nostru cum ni-se însușie fericirea și bucuria lor.

Cu sufletele este tocmai ca cu sănătatea noastră fizică. Suferim dacă facem excese și ne bucurăm, savurăm totul dacă străbunii noștri au știut fi moderați. În pătrunderea sau ingeniozitatea gândirii copilului adeseori se întrezărește suferința părintelui dupăcum în slăbiciunea spiritului găsești totdeauna, ceva din viața ușurată și inconștientă a străbunilor săi.

Durerea dacă nu sfășie, atunci fortifică. Excesul său ca și acel al bucuriei, neapărat că distruge viața.

E bine însă ca durerea să fie unul din elementele vieții. Ea este tocmai ca otrăvurile acelea, cari dacă le aplici în doze mici, salvează organismul. Pentru a fortifica globulele roșii ale sângelui nostru, se injectează atari seruri. Doza trebuie să fie moderată, căci prea mare fiind, de parte de a le înmulți, distruge sursele vieții.

Tot astfel regnul vegetal trăiește și renaște prin durere, prin suferințe. Horticultorii fac adesea să sufere florile cari se uit în viața lor fericită, tăind-le crengile ori vărfurile de prisos cari împiedică floarea.

Se privează de apă plantele erbacee și se fac creașturi adânci în scoarța pomilor fructiferi.

cultă cu limba maghiară«. La urmă consiliul școlar cere în mod energic ca episcopul să întărească hotărîrea adusă din luna Aprilie ca limba germană să fie reintrodusă în școală.

Slovaci »moderați«. În Jalnica-i trudă de-a crea aparențele mincinoase ale liniștii naționalităților guvernul se pare că va fericii și presa slovacă cu o momâie ala »Ungaria«, »Lumina« și »Severinul«. Ziarul »Slovenski Tizdennik« descopere din vreme silințele guvernului de-a recruta și printre slovaci moderați de viță. Dupăce încercarea de-a sufo-a curentul naționalist cu ajutorul partidului poporal a dat de mal și dupăce n'a isbit nici cu secțiunile ligei populare catolice, guvernul a socotit să mai facă o ultimă încercare cu recrutarea de »moderați«. Nici frații slovaci însă nu-și vor risipi puterile în luptă cu morile de vânt, fiind siguri că după momâta ce li se va pune în ogor se va pripăși și la ei vre-o uscătură, vre-unul din pariile triste, de cari în vemuri de încercare din sinul fiecărui popor răsar.

Luptele dintre germani și cehi. Duminica viitoare vor avea loc în patruzeci de orașe germane din Boemia mari manifestații de protestare în contra tendinței de cedare a provinciei.

Din toate serviciile publice, dela telegraf și poștă, și dela căile ferate, au rămas 90 la sută funcționari cehi și numai 10 la sută germani.

Din această cauză, și mai ales din faptul că guvernul central a început de a ține seamă de plângerile lor, germanii din Boemia sunt hotărîți să ducă o luptă disperată făcând apel la toți germanii din Austria.

Miniștrii germani din cabinet au susținut fațador plângerile lor, deoarece colegii lor cehi nu cedează cu nici un preț.

Reacțiunea împotriva politiceii deputaților sași.

Am spus de mult că în sânul poporului săsesc se află un puternic curent de desaprobară a politiceii oficiale săsești. Dacă s'ar cercetă bine, s'ar afla probabil că aproape

Cari din noi n'au asistat la spectacolul perilor și merilor cari sufăr ciuntirea prin tăietura crengilor lor. Țăranii, mai simpli dar mai practici, lovesc tulpinile pomilor sterili cu toporul.

Reînolte prin suferințe plantele înfloresc, ville se acopăr cu ciorchini, pomii dau fructe...

Spiritele superficiale defălmăază durerea. Pessimii deranjați intelectualicește, și fac onoruri regale. Adevărul se găsește însă între apologiile acestia ciudați și distrugătorii exagerați.

Viața însăși are sarcina de a distribui rosturile ei și ar fi de prisos să căutăm a ușura aceasta. Să nu mărîm prin propria noastră voință cantitatea durerii pe pământ. Și mai ales să nu ne-o creăm așa, fără de nici un folos.

Ea există și va exista totdeauna dar cuminte este să o privim merou, în partea ei bună.

Și îndeosebi să nu tremurăm în fața durerii, căci foarte rar se poate întâmpla ca ea să ne lase desarmați.

Cea mai puternică durere de obicei e cea de mai scurtă durată. Ea este în noi, e creată de noi și depinde de noi. Pentru a ne convinge e deajuns să vedem cum se întâmplă cu durerea. Unii răs în fața unui atac al vanității lor, alții se desolează. Pierderile bănești pe unii și lovesc mortal pe alții și lasă indiferenți.

Credința în durere, există în »ea însăși« și se aseamănă superstiției barbare relative la foc. Inimile candido o consideră, asemenea calităților inerente dintre lemn și jărtec. Același iluzie a simțurilor noastre care ne face să credem în dulceața zahărului sau în amărăciunea chininei ne inspiră

nu este sas care să fie mulțumit cu tica deputaților sași. Cu deosebire în generației tinere nemulțumirea a luat porții îngrijitoare și se vorbește de între sași ca de un lucru știut și mias. Dacă până acuma acest curent totuși putut să izbucnească pe față, cauzate oparte disciplina și simțul de soliditate națională atât de dezvoltat în poporul rasă germană al sașilor, apoi și un cvietism conservator care la sași e ternic decât la alte popoare.

Dar eră evident că noul curent tot mai curând sau mai târziu să topească să spargă ghiața ce-l acoperea. Căci acestui curent ziarul oficial săsesc »Deutsches Tageblatt« publică din și unui membru al generației tinere oca de articole supt titlul general »Criticaul cei săsești« primul articol având titlul »Politica realistă și politica de sentimente«. Faptul că numitul ziar își face rețare sale, nu scade nimic din expunerile logice și pătrunzătoare ale tinărului politic sas.

Iată în rezumat mersul ideilor sale:

»Pe cât de des și de îndemnat poartă leitorii ungarilor în gură cuvântul despre »nașionii«, pe atât de puțină însemnătate au buiesc conducătorii micului nostru popor«.

»Extremitatea dinfale la unguri a dus la magogism, la noi extremitatea opusă a de siare de absolutism politic în care publicul părerile ei sentimentale sunt cu totul neconsiderate. O prăpastie adâncă s'a deschis între conducători și cei conduși de ei. Cătorii se află mereu într'o stare de neexcitație, știind că faptele lor nu găsesc deplină a mandanților lor.

»Toată lumea la noi își dă seama de aceasta și am putea umpiea coloane întregi grăvind în negru politica noastră realistă em vrea să fie și politică de sentimente.

»Politica realistă preamărește interesul propriu scop normativ și măsură politicilor rezultatele ei palpabile. Aceste două idei sunt mult adevăr dar dac la mari cătăciel, dăcel exagerate. Nu interesul e normativ, după noastră (a tinerețului) ci altceva ceace paz contrarul: pretinsul interes. Este o mare diferență între aceste două. Oamenii noștri poli-

ideea că tristețea și durerea se găsesc în toate cele cari o preced. E de ajuns să examinăm rerea fizică, cea mai accesibilă analizei, și observă eroarea noastră. O lovitură de mace doboară un căne este de abia resimțită elefant. Același operație care ar face să lăcească un intelectual sensibil, pe un oarecare atlet talicește, și lasă indiferent. Același lumină pr orbii un ochiu bolnav este plăcută unei senine. Carnea omenească, obiect de oroare civilizată, face deliciile antropofagilor. Vi odioase și respingătoare pentru alăția oamezuziasmează pe mulți aiți.

Durerea ca și plăcerea, prin consecință, găsește nici în razele solare, nici în carnea nească, nici în viciu. Ele sunt în noi. Pedu voinței ușor poate ajunge să mărească și micșoreze intensitatea lor. Ea poate chiar creeze ori să le distrugă după bunul plac tereselor noastre.

Să luăm, de exemplu, durerile cele mai funde, ocazionate de moartea nemiloasă și raționăm. Înaintea mormântului unui amic momentele trăite împreună; ultimele lui moșturi însă ne rămân ca o moștenire de neatitudine mai amintim de trecut ca de un izvor curii ei ne gândim la viitor, nu totdeauna la surzător.

Spiritualității sau realității, uit că în lacrimile — transparent — se întrevăde un egoism săsător.

Înaintea gândirii »oare ce vom deveni?« afecțiunea pierdută, — nu e loc pentru ce părut. Uitam grijiile, suferințele și boala sa mai la urmă în adus scăparea dorită, pe-

mară de interes național tot ce a fost în trecut interes național. Ei susțin în chipul acesta izpreținse și nu adevărate interese și în vremea aceasta noi pierdem mereu la teren. Suntem conservatori în sens rău și urmăm o politică de rău.

Tot așa și ca »rezultatele palpabile«. Dacă fievare opoziție ar înceta să vorbească și să lupte, entru că în ciuda discursurilor fulgerătoare la lotare va rămâne în minoritate atunci nicăiri nu pot mai exista opoziție, nicăiri nu ar mai fi ideal nou și deci viață politică.

Politica noastră de azi nu se gândește la viitorul mal depărtat al marelui nostru popor.

Pentru a se justifica, politica noastră de azi ne face să vedem exagerate »primejdiile« ce ar rezulta pentru noi dintr-o schimbare de atitudine politică. (Mai ales »primejdia românească« — N. R.) Dar ea uită că existența popoarelor nu poate să țină de măsuri polițienești, de bunăvoința curții guvern.

Tocmai poporul sășesc ne dă o pildă evigentă că existența unui popor nu stărnă de organizația lui de stat ci de puterea lui vitală. Sașii au pierdut organizația lor deosebită numită *fundus regius*, cu privilegiile lor naționale, dar n'au pierdut. Un exemplu și mai viu ne dau șvabii din Transilvania care sunt lipsiți cu totul de orice organizație națională și totuși hrănesc nădejdi mai bune pentru viitor decât noi!

Politica realistă neglijează cu totul spiritul politic al poporului. Pentru acela noi »tineretul« vorbim de »Verzinsung«, de »indiferentismul nostru politic« ce crește neconștient, nu la șate numai, dar și la orașe, și ne pune în vedere soarta nemților din Zips. Pentru acela cerem o politică realistă care să fie însă și o sănătoasă politică de sentimente care să respecte și sentimentele naționale ale alegătorilor. Cerem ca șefii noștri politici să nu socotească în todeauna temperamentul, sentimentalitatea ca un factor condamnabil și irațional. Ei trebuie să înțeleagă că în sentiment și temperament rezidă o putere care adesea călăuzeste acțiunile politice mai bine decât mintea cea rece și rece. Ei trebuie să înțeleagă că valoarea acțiunii politice a unei acțiuni politice adesea nu poate fi analizată și determinată nici de creierul cel mai clar și filozofic și că pentru aceasta oamenii politici din toate țările și timpurile în multe cazuri se bizuiesc în instinctul politic și au un mare respect pentru voința solidară a mulțimilor. Dacă la noi s'ar cultiva mai mult politica de sentiment, atunci ne-am putea desface de robia unei triste convingeri ce ne apasă. E convingerea că de generală despre nepuțința politică a poporului nostru. Ea s'a născut într-o vreme când șefii nemșugari aveau o atitudine politică pasivă. Nu numărul este factorul care decide todeauna

nu ne gândi decât la plăcerile sau interesele compromise prin pierderea celui iubit.

Durerea e de esență eternă. Ea ne urmărește, căci este legată de fericirea noastră. Este partea întoarsă a medaliei vieții noastre.

Nu trebuie să ne gândim cum s'o ucidem, ci să împotrivim, cum să tragem învățături folositoare din suferințe. Căci această prețioasă otrăvă conține comori de miere.

Cu toate acestea nu ne trebuie prea multă și mintea omului trebuie să fie a micșoră doza. Aceasta e de așezământ și ținta progresului în cece privește colectivitatea.

Să ne învățăm dar cu durerea, căci fără de ea viața nu e completă. E tocmai așa ca mielul la Paște, pe care, după biblie, ar trebui să-l mâncăm cu lăptuși sălbatice amare.

Căci fără amărăciune nu este bucurie. Durerea între altele, este profesorul nostru de energie. Plăcerea obosește. Bucuria prea multă epuizează. Durerea ne întărește. Influentează tocmai ca dușul aplicat neurastenicienilor. Primindu-i ei strigă. Cu toate acestea însă mai apoi se simt relativități și regenerați.

»Le Figaro«

Trad. de M.

luptele politice, ci cursul, agilitatea, mobilitatea și stăruința politică a popoarelor.

Cine nu a pierdut încă încrederea în calitățile noastre naționale, nu va găsi că nepuțința noastră politică e stăt de desolentă și ne va ajuta să prefacem politica noastră realistă într-o politică de sentimente.

Corpurile Legiuitoare.

Camera magnaților.

— Ședința dela 10 Iulie n. —

Novela legii de execuție a ajuns în sfârșit, după lungi peripeții, sub coperiș. Camera magnaților cedând presiunii guvernului a votat moțiunea comisiei justițiare, în sensul căreia pensiunea funcționarilor nu va fi acuită de sechestru, ci numai pensiunea văduvelor, anulându-se astfel propunerea deputatului Nagy Gy., care fusese primită și inarticulată de camera deputaților.

Ședința începe la orele 10. Prezidează contele Dessewffy. Camera primește fără discuții proiectele despre aranjarea proprietății și despre prolongarea judicaturii curiale. Urmează discuția novelei de execuție. La articolul 7, care cuprinde cunoscuta propunere a deputatului Nagy Gy. de a se scuti de sechestru pensiunea funcționarilor, referentul comisiei justițiare, contele Degenfeld P. propune, ca făcându-se abstracție de pensiunea funcționarilor, numai pensiunea văduvelor și orfanilor să fie acuită de sechestru. Magrații au primit propunerea fără discuție. S'au manifestat apoi câteva alte modificări atilare și de încheierea discuției ministrul de justiție Günther le-a mulțumit magraților de bunăvoința cu care au votat acest proiect de mare însemnătate socială.

Președintele anunță că cu acestea s'a epuizat ordinea de zi și propune ca ședința să se ridice pe restimpul cât vor ținea dezbaterile camerei deputaților; magnații să aștepte în chestiune răspunsul deputaților pentru a lua din nou sub discuție proiectul.

După o pauză de un clas și jumătate ședința se deschide din nou și se ia la cunoștință hotărârea camerei deputaților, care a adoptat modificările efectuate.

Camera deputaților.

Sala de ședințe și galeriile neobișnuit de tixite. E zi de plată și cu astfel de prilejuri părinții patriei excelează în a-și împlini datoria de legiuitori. Lumea de pe galerii a fost atrasă de șvonurile că stânga extremă va improviza o aprinsă obstrucție din pricina omiterii propunerii lui Nagy Gy. inarticulată în legea de execuție. S'a înșelat însă în așteptările sale, căci »coaliționiștii« i-au covârșit pe cei vre o câțiva opoziționiști și cu toate că socialistul Mezöfi a lungit ședința cu o interpelație, la ora 1 și jum. novela legii de execuție a putut fi remisă camerei magnaților, primită cu modificările efectuate acolo. Astfel mai liprește sancționarea ca proiectul să devie lege, ceea ce va urma încurând.

Ședința se deschide la orele 12 și jum.

Președinte: Návay.

Înainte de a se trece la ordinea zilei președintele anunță că proiectele despre aranjarea proprietății și despre prelungirea judicaturii curiale au fost primite de camera magnaților fără modificări.

Mai anunță apoi că socialistul Mezöfi va adresa ministrului de interne o interpelație referitor la incendiul din strada Szövetség, unde a ars fabrica Kovald.

Trecându-se la ordin a zilei ministrul de justiție Günther la cuvântul pentru a convinge din nou pe deputați că propunerea lui Nagy Gy. e primejdioasă pentru echilibrul financiar al statului, anunță că din pricina asta în camera magnaților novela execuțională a fost modificată. Învoacă pilde din străinătate, unde pensiunea funcționarilor se poate deasemenea sechestra. Propune ca avându-se în vedere agitația ce s'a pornit încontra acestui proiect, să se înceapă fără amânare discuția, ca proiectul să poată fi provăzut cât mai curând cu clauzula sancționării.

Nagy Gy. Spune că hotărârea magnaților e neumană și toate eforturile care au rezultat modificarea propunerii sale sunt imorale. Roagă camera să stăruiască pe lângă hotărârea ei de mai înainte.

Mai vorbește Pillsy, sprijinind propunerea lui Nagy și Bakonyi în contra ei.

Camera primește proiectul cu modificările efectuate în camera magnaților. Partile se gudură în jurul ministrului, făcându-i ovășii.

Președintele propune ca ședința următoare să se ție în 22 Septembrie. (Aprobări).

Mezöfi V. Interpelează din incidentul catastrofei incendiare din strada Szövetség, urgilând măsuri, ca fabricile din centrul capitalei să fie exterioare din raionul orașului și cere măsuri de siguranță pentru muncitorii primejduiți de nepăsarea proprietarilor de fabrici.

Mezöfi n'a primit răspuns.

Din străinătate.

Criza ministerială în Serbia. Regele a hotărât ca dl Veimirovici să mai păstreze mandatul pentru formarea cabinetului.

Dl Milovanovici a fost primit de rege și a recomandat suveranului formarea unui cabinet de coaliție care să voteze în'al bugetul și apoi să tranșeze chestiunea tratatului de comerț austro-sărb. În urmă să se facă noul aiegeri.

Ambele partide radicale au autorizat comiteele lor de a încheia noul negocieri fără a consulta întreg partidul.

Se observă în țară nemulțumiri din cauza trăgănirii crizei ministeriale și din cauza nesiguranței care domnește cu tratatul austro-sărb.

Nou secretar perpetuu al Academiei franceze. Slujba de secretar perpetuu al Academiei franceze devenind vacantă prin decedarea lui Gaston Bolesler, ilustra companie s'a adunat la 25 Iunie st. n., spre a proceda la alegerea unui succesor al defunctului.

Funcția de secretar perpetuu este foarte dorită de toți, din pricina avantajelor ei. Mai întâi, titularului, deja nemuritor, ea îi conferă — pe tot timpul vieții — perpetuitatea, ceace nu e un lucru de lepădat; apoi îi asigură un privilegiu nu tocmai de luat în răs: locuința pe viață în palatul Mazarin. Slujba, îi impune, e adevărat, sarcini și mai ales obligațiuni d'a redacta raportul anual asupra numercașelor premii academice acordate literaturii contemporane; dar grija acestor sarcini în care se distinseră înaintea lui Bolesier, fără a mai vorbi de alții mai dinainte; Willemain, Patin, Camille Doucel, nu le dă o mare compensație în prestigiul și influența ce trage emulmentul critic chemat să justifice împărțirea atător palmi?

În rezumat, dacă secretariatul e o demnitate ce merită să fie amb'lonată, nu e totuși o sinecură.

Cu 20 de voturi din 29 votanți, fără balotaj, Academia a ales pe dl Paul Thureau-Dangin, academician încă din anul 1893. Cunoscut mai ales ca istoric, (a tipărit o minunată »istorie a Menarbiei« din Iulie), noul secretar perpetuu e în vârstă de șaptezeci și unu de ani.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás măstru de monumente și pietre de amănăr.

Fabricație proprie din marmură, granit, soynit, labrador etc., din pietre de marmură magazin se află în Kolozsvár, Ferencz József ut 25.

Cazuelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-g. nr. 21.** Telefon 602.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bănapatak.

Din Franța. Senatul discută creditele pentru călătoria președintelui Fallieres. D. Flassieres, socialist cere reducerea sumei propuse ca protestare contra călătoriei în Rusia. Oratorul recunoaște totuși că alianța rusă a fost folositoare cauzel păcii.

Președintele Senatului, în mijlocul aplauselor generale amintește oratorului că nu are dreptul să se amestece în politica internă a Rusiei a cărei alianță este atât de eficientă pentru menținerea păcii. Acțiunea noastră internațională, a zis ministrul afacerilor străine apoi, are de bază esențială alianța cu Rusia, care nu a încetat de a duce servicii corespunzând intereselor ambelor națiuni, aspirațiilor și dorințelor lor de pace.

Creditul de 400.000 franci se votează cu 282 voturi contra 1.

Alegerile prezidențiale din Statele-Unite.

Alegerile prezidențiale din Statele-Unite au intrat în faza lor cea mai activă. De câteva zile degeții partidului republican sunt întruniți la Chicago pentru a proclama pe candidatul lor. După toate probabilitățile dl Taft, actualul ministru de război, care e sprijinit de dl Roosevelt, va fi ales. Peste o lună se vor întruni la Denver democrații, al căror candidat va fi de sigur și de astădată tot dl Bryan. Iar la toamnă se va da lupta între acești doi candidați proclamați de pe acum de către partidele lor respective.

Ceeace dă luptei un interes deosebit, e că Statele-Unite au ajuns la un moment critic al evoluției lor. Extraordinara prosperitate economică care domină toată viața republicii americane și care dictă politica ei, s'a oprit în mersul său ascendent. Societatea americană suferă de unele excese ale acestei prosperități și caută să lupte împotriva lor. Dar, pe de altă parte, greutatea luptei pentru trai nu au devenit destul de mari spre a face din chestia socială problema cel mai însemnat al vieții americane. Intre aceste două elemente, opinia publică nehotărâtă caută o formulă de echilibru pe care n'a găsit încă, iar partidele politice și-au pierdut linia lor de demarcațiune; programele lor, odinioară lămurit diferențiate, se confundă astăzi atât în idei cât și în tendințe, așa că alegătorii americani nu sunt chemați să se rostească pentru cutare sau cutare politică, cum a fost cazul cu prilejul celorlalte alegeri prezidențiale.

Luptele dintre dnii Mac Kinley și Bryan s'au dat, de pildă, fie pe chestia tarifelor vamale și a întregii politici protecționiste, fie pe chestia monometalului și bimetalului. Luptele lui Roosevelt cu Parker s'au dat pe chestia imperialismului sau a antiimperialismului, pe întreaga chestiune a politicii externe a Statelor Unite și a rolului ce ele urmau să joace în în politica universală. Astăzi, toate chestiunile acestea sunt nu numai lămurite, dar atât de bine intrate în moravuri, încât fac parte integrantă din patrimoniul comun al națiunii, și democrații înșiși nu se mai gândesc ca pe baza lor să se diferențieze de republicani sau să lupte cu aceștia.

Nu rămâne deci decât chestia trusturilor și lupta împotriva plutocrației, care ar fi putut diferenția partidele politice. Aci, atât prin tradițiunile cât și prin tendințele lor, democrații ar fi trebuit să fie aceia cari să ridice stindardul împotriva trusturilor, și s'ar fi cuvenit ca republicanii, cari, prin politica lor economică, au făcut posibile trusturile cu abuzurile lor, să fie apărătorii milioanele și ai milionarilor. Printre o ciudată intervenție de roluri, se întâmplă însă că tocmai republicanii s'au pus în capul luptei contra trusturilor și că democrații au lăsat astfel să le scape din mâni și această armă firească a lor. Ceeace face că, deși vântul vremilor ar bate mai mult în vâslele democrațiilor, democrații să fi pierdut din nou pulsul națiunii. Vina lor e cu atât mai mare și cu atât mai neiertată, cu cât ar fi trebuit să înțeleagă că societatea americană nefiind coaptă pentru o politică înaintată mai activă, datoria democrațiilor era să devie cel puțin luptătorii cei mai aprigi împotriva abuzurilor capitalistice.

Marele merit al dlui Roosevelt e tocmai de a fi înțeles că partidul său, care e un partid conservator, este destinat să piardă din zi în zi mai mult teren și că dacă vrea să se mențină și să

nu piardă definitiv încrederea națiunii, trebuie să găsească o diversiune. Diversiunea au fost trusturile și plutocrația. Azi dl Roosevelt este mult învinuit în Statele-Unite pentru atitudinea pe care a luat-o împotriva trusturilor. Unii îl învinuiesc că a lovit pe nedrept în cea mai puternică forță economică din Statele-Unite. Alții, deși recunosc în trusturi un pericol și în plutocrație factorul cel mai disolvant, germele cel mai însemnat de corupție al civilizației americane, susțin totuși că dl Roosevelt ar fi trebuit să țină seamă de faptul că partidul său este partidul finanței și al marilor bogătași și, ca atare, că n'ar fi trebuit să aducă desbinarea în rândurile lui.

Cei ce raționează astfel uită însă că dacă dl Roosevelt nu ar fi creat diversiunea trusturilor, ar fi mai mult decât desbinare în rândurile republicanilor: partidul lor ar fi încetat de a mai juca un rol precumpănitor în politica Statelor-Unite. Democrații i-ar fi luat singura platformă populară, astăzi la ordinea zilei, și republicanii ar fi rămas străini de toate aspirațiunile și de toate nevoile reale ale societății americane. Precum Disraeli a scăpat acum 30 și mai bine de ani conservatorismului englez asvârlindu-l în imperialism, creând o diversiune dibace fără de care conservatorii ar fi pierdut toată influența lor asupra maselor, tot astfel dl Roosevelt a scăpat azi conservatorismul american creându-i o diversiune mântuitoare.

Democrații ar fi avut încă un mijoc să recâștige, dacă nu în totul, cel puțin în parte, încrederea națiunii: să se fi făcut luptătorii cei mai aprigi împotriva corupției administrative, iarăși un mare flagel de care suferă societatea americană. Din nenorocire ei au lăsat să le scape și această armă. În ochii Americanilor tot republicanii sânt campioni purificării moravurilor administrative. Desigur că dacă lucrurile stau astfel, ele se datoresc tot dlui Roosevelt. Nu partidul, ci el personal a pus mâna pe aceste două mari chestii și și le-a însușit. Încât se poate spune că personalitatea puternică a dlui Roosevelt a absorbit întrânsa toate năzuințele naționale și de aceia lupta de azi nu se dă, precum am spus-o, între două politici, ci pentru Roosevelt sau contra lui Roosevelt.

Aceasta și explică de ce, cu toate declarațiunile sale repetate că nu vrea să candideze pentru a treia oară la prezidenția republicii, republicanii se încăpăținau totuși să-l proclame candidatul lor. Iar dacă convenția din Chicago va alege pe dl Taft, e tot fiindcă e dominată de personalitatea dlui Roosevelt și că în lipsa acestuia, vrea cel puțin să-l aleagă pe cel pe care dl Roosevelt îl susține și căruia i-a împrumutat o parte din autoritatea și marele său prestigiu, pe cel cu care au siguranță că politica dlui Roosevelt va fi continuată.

Dl Roosevelt a avut de altminteri dreptate să nu candideze. A avut dreptate din două puncte de vedere. Întâi din punctul de vedere al intereselor sale personale și din punctul de vedere al interesului obștesc. E vădit că după 7 ani de prezidenție, cu intensitatea de muncă ce se cere unui președinte al Statelor-Unite, e greu ca acesta să mai poată fi la înălțimea sarcinii încă alți 4 ani. Afară de aceasta, cele două prezidenții ale sale au fost peste măsură de strălucite. De ce dl Roosevelt să le întunece gloria prin alți 4 ani de guvernământ, care, din cauze absolute străine de voința lui, pot să fie mai întunecoase sau mai puțin norocoase? Dar e ceva mai mult: Dl Roosevelt și a luat o sarcină grea, aceea de a lupta împotriva celei mai mari forțe din America, a miliardarilor. Ori, fiind președinte al republicii, dl Roosevelt nu poate să ducă această luptă așa cum trebuie să fie dusă; ca șef suprem al statului el trebuie, într-o măsură oarecare, să fie omul națiunii întregi, iar nu reprezentantul unor interese împotriva celorlalte. Ca șef suprem al națiunii, sunt anume fapte care e bine să nu le facă cineva și sunt anume vorbe pe care nu le poate rosti. Și totuși, aceste fapte, trebuiesc făcute și aceste vorbe trebuiesc spuse.

Devenind iarăși un simplu cetățean, dl Roosevelt va avea deplina libertate de a duce la bun sfârșit războiul pe care l-a întreprins cu atâta entuziasm și cu atâta bărbăție și va aduce fără îndoială Statelor-Unite cel mai mare serviciu pe care i-l-a adus de când luptă pentru binele obștesc. Dacă pe lângă aceasta dl Taft va fi la White House, politica dlui Roosevelt va rămâne și fără el pretutindeni unde ea poate să se exer-

cite cu folos și nu va lipsi decât de acolo, pentru a se exercita cu eficacitate, se cere dl Roosevelt să nu fie la prezidenția republicii.

În asemenea condițiuni, de ce alegătorii canieni ar vota pentru dl Bryan? În chestiunile ciale, soluțiunile lui sânt nelămurite, sfioase, adesea contradictorii; în politica externă ele aceleași ca ale republicanilor; în politica internă sânt nepopulare fiindcă nu țin îndestul și nici de ambițiunile nici de mândria Americanilor, în cele două mari chestiuni la ordinea zilei, luptele și corupția administrativă sânt copiații d-lui Roosevelt, o copie ca toate copiile fără măreție și fără vigoare.

Dar să nu proorocim Până la toamnă mai vreme, pot interveni fapte care să răstoarne prevederile noastre. Un lucru e însă sigur: viitoarea prezidenție, oricare ar fi ea, va reprezenta o fază de tranzițiune în evoluțiunea poporului american, și că din această tranzițiune va rezulta o societate americană decât cea de azi. Cea azi, formată din oameni veniți din toate colțurile lumii pe pământul american pentru a-l coloniza și pentru a-i explora bogățiile fără de sfârșit este o societate de pionieri îndrăzneți, buni dar puternici, pentru care sfortarea materială e toată grija și succesul singurul ideal. În această societate, inițiativa individuală trebuia să fie călăuzită de înălțimea unui cult și admirațiunea generală trebuia să se îndrepte înspre cei ce rezintau această inițiativă împinsă oricât de sus oricât de departe.

Societatea americană de mine, formată din colonii fără frică și a pionierilor fără scrupule va fi desigur o societate în care sfortările materiale vor fi prețuite numai întrucât se vor înmăna cu oarecare idealuri și succesul individual nu va fi slăvit decât întru atât, întrucât nu va fi în preamare contrazicere cu interesul obștesc. Într-o asemenea societate, grija armoniei sociale și simțimintele umanitare, sollicitudinea pentru mulți, pentru cei slabi și pentru cei desmoșteniți va înlocui admirația pentru cei puternici, care ruina altora au adunat bunuri lumești și es transmortalat în forțe economice necunoscute în alte vremuri. În această societate materialist brută va face treptat loc intelectualismului; splendoarea intelligenței, cercetările științifice, eflorescența artelor și a literelor va fi mai gustată decât plăcerile materiei.

În acele vremuri, rolul partidului democratic va începe. După cum partidul republican a menirea să organizeze vechea societate americană, partidul democrat va avea sarcina să organizeze societatea americană, de mine. Lui i-se va cere să găsească formula de echilibru între plutocrație și muncitorime. El va trebui să prefacă sfortările excesive și adesea anarchice, prin care societatea americană lucrează și progresează, în armă mai liniștită a unei munci organizate. Și totuși va trebui să împace sentimentele de mândrie ale unui stat tânăr, cu aspirațiunile umanitare ale maselor sale muncitoare.

Fără îndoială că această societate de mine este nouă, fii ai unor civilizațiuni vechi, mai simpatică decât societatea americană de azi, și n'are pentru noi decât farmecul tinereții și exuberanței. Dar fi-va societatea americană de mine mai fericită decât cea de azi? Nu o credem. Cea de azi are privilegiul, rarul privilegiu de a nu cunoaște mizeria. Viața se câștigă ușor în Statele-Unite, lucrătorul e plătit acolo mult decât aiurea. Dezechilibrul averilor nu e în republica americană, ca în Anglia. clădit foamea celor mulți. În societatea americană de mine echilibrul bogățiilor va fi mai mare, dar sollicitudinea pentru sărac se va lăși și mizeria. Aceasta va fi consecința fatală a creșterii populațiunii și greutateilor luptei pentru trai ce deride din această creștere.

E desigur aci partea cea mai ciudată a luptei Americaniilor o duc. Iată o societate fericită, fatal, trebuie să se frământă pentru a lua spre o formă socială ce-i va asigura mai multă fericire. Și când te gândești că sânt în oameni care neagă că societățile omenești se construiesc după legi ce nu se pot înlătura și că le conduc destinele după neștiutele dar imperturbabilele lor hotărâri!

(Viața Românească.)

I. O. D.

Dela frați.

Doă victime românești în Macedonia. Comitajii greci prigonesc și teroriză fără încet are elementul românesc în Macedonia.

Astfel un foarte mare număr din acești finali a atacat acum cinci zile pe niște țărani români în împrejurimile dela Paștopia, vilaetul de Monastir.

Și au ucis pe proprietarul român Kita și pe servitorul, au măcelărit 150 de oi și doi cai și au dus 50 de oi și un cal.

Se bănuiește că la această nouă fărâdele funcționarii turci sunt complici sau complicitați prin indulgența lor.

Scoala diecezană civilă de fete.

Tribuna a dat publicității anunțul pentru școlară 1908/9, al școlii diecezane civile de fete din loc.

Acum însă facem și amintire specială despre interesul obștesc al bisericii și neamului nostru, dar nu mai puțin și în interesul acestei școli, și în afară de orice îndolală, că școala de subviziune, fiind de altfel unica școală de acest gen, susținută de confesiunea noastră, în împrejurimile provinciei mitropolitare — își are misiunea specială și titlul incontestabil de a trăi și de a se dezvolta, aici la marginile de apus ale românismului și ortodoxismului.

Biserica și înțeles, întotdeauna, misiunea acestei școli și prin urmare, nu l-a detras spiritul material. Susținerea acestei școli a reclamat jertfă de bani, de multe ori ceace dieceza și-a dat.

Și jertfa aceasta, învârtită din dragostea către instituție și din aprecierea foloselor morale pentru biserică și neam, s'a dat nu numai pentru a-i lungi viața, — ci și pentruca în chipul acesta să se câștige timpul trebuincios de a pune pe cale un alt lucru: organizarea succesivă a școlii în mod corespunzător trebuințelor vremii grele în care străbatem.

Dovadă reală despre aceste intențiuni ale bisericii sunt, pe lângă jertfa de bani concluzele dintr-un raport eparhial, care cu căldură s'au adresat nu numai pentru susținerea școlii, ci și pentru introducerea tuturor acelor îmbunătățiri, care ar fi să atârne prosperarea acestui institut.

Glasul supremei reprezentanțe administrative în dieceză, a sinodului eparhial, a sunat în puștu — cât privește o însemnată parte a obștescilor noștri din eparhie. Părinții nu au crezut grăbit să-și aducă fetițele la această școală și le-au dus pe alurea. Și astfel se zădărnicesc atențiunile guvernului bisericesc cu privire la școlile, — ba au făcut să se piardă și încrederea în bunătatea faptelor, că dieceza a adus la aduce jertfă de bani și de atârnuță pentru susținerea acestei școli.

Nu s'a atins până acum în publicitate chestiunea ferirei oarecum, de această școală. Vor fi tot la mijloc și unele neajunsuri și scăderi în trecut, dupăcum poate, altminterea nici nu se putea; acelea însă sunt acum remediate. Astăzi deci când situația școlii se prezintă în condițiuni favorabile din toate punctele de vedere, — nu putem să nu atingem indiferentismul publicului nostru din aceste părți, față cu școala de care e vorba.

Știm, că e delicată chestiunea. Delicată, pentrucă fiecare părinte susceptibil în fața acestei afirmațiuni — ca să nu-i zicem, în public, tocmai acuză — se poate așară cu dreptul natural, înscris și în legea regnicolară, că al dânsului, ca părinte, este dreptul de a îngriji de creșterea și de direcționarea creșterii odraslelor sale. E foarte adevărat aceasta. Tocmai noi, bisericanii, știm și ținem să respectăm drepturile firești, cu cari s'a pus și biserica pe sine însăși, în consonanță perfectă.

Insă — mai ales după experiențele făcute cu școala diecezană, susținută de biserică cu jertfe pentru realizarea unui vital interes cultural — nu putem trece cu vederea peste faptul regretabil, că în vreme ce se subtrage acestei școli contingentul de eleve, necesar pentru întărirea succesivă a școlii, — în același timp școlle de alt caracter, și cu alte aspirațiuni, băjbăle de fetițele române, cari, ca mâne, ar trebui să fie decorul și chiar sufletul primenitor al vieții noastre românești și creștinești.

Aparițiunea această, funestă în urmările sale, că ficele noastre, în foarte-foarte multe cazuri, își fac instrucția, — uneori chiar și educația — în institute cari urmăresc ținte contrare tradițiilor și aspirațiilor noastre, — e de așa fel, că stârnește îndreptățite temeri pentru viitorul mai apropiat ori mai îndepărtat, și o legitimă indignare, că tocmai cu prețul atârui păcat se substrag altor institute de învățământ, ale noastre, contingentul de eleve.

Dar numai atât. Prin acest înconjur de acolo unde ar trebui să alergi și prin alergarea acolo unde ar trebui să te ferești, se săvârșește un atac la adresa interesului nostru superior, pentru care și prin care avem să trăim.

Prin urmare rost mai înalt e ceace trebuie să determine discutarea chestiunii cât și direcționarea faptului pus în discuție.

De aceea, în fața acestei aparițiuni de apostazie modernă ar fi legitimă și pășirea cu cuvântul muștrării care încă nu ar fi nimerită.

Dar acest organ, ca organ bisericesc, nu vrea să trateze cu cuvântul asprimei atunci, când îndreptarea lucrurilor o sperază și pe altă cale. Iar nădejdea aceasta e întemeiată, în primul loc, pe ciedința de bine despre oameni. Nu mai puțin ne întemeiam pe însăși evidența lucrului. Nu ne știm adecă în chipul, că nu ar străbate la înțelegerea și înțimă părinților, că ei păcat fac atunci, când, ducându-și odraslele la alte școli, contribuiesc slăbirea indirectă a institutelor noastre de învățământ, și la întărirea directă a acelor așezăminte, cari nu pot aduce folos moral și durabil, decât numai robia minții și instrăinarea sufletească de singurul bine, ce l-am avut și l'avem sfânt și scump în asta lume.

Chestiunea alevată o privim, deci, dintr'un punct de vedere mai înalt, al interesului obștesc, — și nu ca și recluz al unei școli, despre care s'ar putea spune cuvinte de laudă chiar. Cu atât mai puțin discutăm, deci, cu tendință contra altor școli, cari încă își au titlul de a exista, nu însă cu sprijinul nostru dat spre îndolala noastră perdere. Ci intențiunea acestor rânduri e numai atâta: Să pornim dintr'un caz concret, ce ne zace aproape, ca ilustrare a unui păcat săvârșit și a unei datorințe neîmplinite din partea multor părinți români — pentru a signa o primejdie cu atât mai rea cu cât ea vine și crește pe nesimțite, și pentru a aviză pe cei ce au păcătuit, să-și expieze vina.

N'a trecut încă censul al unsprezecelea, — iar întoarcerea celor săbătuți o cere interesul superior al întăririi tradițiilor noastre, pe toată linia, mai ales prin școlle, care este arma de pace și de nebiruită biruință a timpului de azi!

Cel ce are urechi de auzit să auză! Să auză, până mai este vreme de întoarcere. Iar pentru partea răspunderii, că cele desfășurate aci, în treacă ce e drept, sunt ori ba, apuse în competiță, — iscălesc:

Dr. G. Cluhanda.

Dela meseriașii din Sebeș.

Convocare. Membrii reuniunii meseriașilor și comercianților din Sas-Sebeș și jur „Andreiana”, să invite a lua parte la adunarea generală extraordinară ce va avea loc în 26 Iulie st. n. a. c. la orele 10 a. m. în localul reuniunii, pe lângă următoarea.

ordine de zi:

- 1. Deschiderea adunării;
- 2. Demisionarea comitetului;
- 3. Alegerea unui comitet nou pe restul perioadei de 3 ani ș. a. 1908—1910;
- 4. Inchiderea adunării.

Din ședința comitetului ținută la 2 Iulie st. n. 1908.

Sas-Sebeș, la 5 Iulie 1908.
Pentru comitet: *George Tătăr*, prezident.
Ioan Băilă, secretar.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Iulie n. 1908.

— Alegerea patriarhului sârbesc. Lucian Bogdanovici, administratorul mitropoliei Carlovăț, azi, în decursul ședinței camerei magnaților l-a cercetat pe ministrul președinte Wekerle și a tratat îndelung cu el chestiunea congresului bisericii naționale sârbești. Au convenit ca pe 11 Iulie să se convoace consistorul mitropolitan, iar pe 21 Iulie congresul bisericesc. În acest congres se va face alegerea patriarhului. Monitorul oficial de azi publică actul de numire a ministrului de justiție *Günther* de comi-ar regesc pentru congresul bisericii naționale sârbești.

— Examenele de calificare învățătorească, la secția pedagogică a seminarului „Andreian” din Sibliu, s'au terminat — scrie „Tel. Rom.” — Miercuri după amiază. Au decurs în cea mai perfectă ordine, iar rezultatul lor este următorul: Au prestat examenul av fost declarați cunificați 67 de candidați, iar 17 au fost avizați să facă examen de corecți din câte un studiu, pe când 12 au fost înorumași să se supună de nou întregului examen, peste un an. Examenele au fost prezidate de domnul asesor consistorial M. Voilean.

Presă săsească. Sașii sunt un popor cu o viață culturală foarte intensă. O dovadă despre asta și presa lor, despre care găsim în revista germană „Deutsche Erde” o statistică. Sașii sunt un popor care numără 233 000 de suflete deci nici a zecea parte din locuitorii Ardealului. Totuși aproape fiecare oraș săsesc are un ziar. Ziarele de căpetenie sunt „St. benbürgisch-Deutsches Tageblatt” (Sibliu) și „Kronstädter Zeitung” (Brașov), cari apar cotidian. Mai apar în Bistrița două săptămânale „Bistritzer Zeitung” și „Bistritzer Wochenschrift”. În Sighișoara apar două săptămânale „Schässburger Zeitung” și „Gross Koker Botte”, apoi în Reghin „Sächsisch Reener Wochenblatt”, în Sebeș „Der Unterwald” și în Căhăln „Repser Wochenblatt”. În Brașov mai apare o elegantă și bună revistă literară „Die Karpathen” apoi un mare număr de călindare, ziare studențești (ca „Akademische Bätter”) de specialitate etc. Care l cauza acestui avânt cultural și literar? Foarte simplă: Cititorii sași nu obișnuiesc ca cei mai mulți din ai noștri — să rămâie datori cu abonamentele!

— Atragem atențiunea deosebită a cetitorilor noștri asupra framosului nostru folleton de art tradus din ziarul „Figaro” (Paris).

— Școala primară românească din Lugoj. Am primit la redacție al XI. anuar al școllei primare centrale românești din Lugoj lucrat de dl Oheoghe Joandrea. Partea pur școlară a anuarului e precedată de o schiță biografică asupra lui Vasile Nicolescu. Trebuie să fim mulțămitori dlui Joandrea că ne a dat știri interesante asupra acestui reprezentant al românismului din Bănat.

Școala a avut 6 clase cu un total de 285 de eleve și cu 4 învățători și 3 învățătoare. Alăturată de școală a fost și un internat de fete cu 12 fete cari au stat sub îngrijirea directoarei Sofia H. Florescu.

— Pilda lui Siczynski. Fapta lui Siczynski nu a rămas improductivă. Spiritul ei a încolțit mai ales între aleși liceului ruten din Coțmani (Bucovina). Șasezeci de eleve făcără o conspirație împotriva directorului Szpojnarowski. Doi eleve trădară însă conspirația și complicită lor fură arestați. Autorul conspirației ar fi un elev venit din Galțița care era pus sub acuza de a fi premărit fapta lui Siczynski. Stara elevii au făcut manifestație împotriva directorului, spărgându-i geamurile.

— „Blândul țaran ungur”. Din Odorhei (Székelyudvarhely) se anunță un caz caracteristic de brutalitate de-a țaranilor săcui. Vice șpanul dr. Sebessy János și Ugron Zoltán membru în congregația comitetului au fost atacați de câțiva țar-

rani săcul beți și bătuți crunt cu bălele. Ugron a primit grave răni în față. Țăranii au fost arestați și au declarat că n-au știut cine a fost în trăsură și au vrut să facă o glumă.

Glumă săculască, nu i vorbă!

— **Amirali englezi la Ischl.** Din Ischl se telegrafiază, că Sir Charles Drury și principele Battenberg au sosit ieri seara acolo. Amirali, cari erau îmbrăcați civili și însoțiți de sublocotenenții de marină Sowerby și Nicolson, au fost întâmpinați la gară de către aghiotantul conte de Hoyos. Oaspeții regelui au tras la otelele Elisabeta unde au fost salutați de către baronul Bronn. Înainte de amiază la orele 11 li-s'a acordat o audiență la regele.

— **Sindicatul artiștilor din România a decis să ducă luptă împotriva cafenelelor-concerte din întreaga țară, unde se petrece un spectacol cu totul rușinos ca chestiune de moravuri și în opunere cu scopul ce și-a propus acest sindicat, înființat pentru îmbunătățirea soartei artiștilor din întreaga țară.**

— **O birjărită în Budapesta.** În Budapesta femeia Glizer Ilona a adresat consiliului comunal rugărea ca să i-se permită să exercite meseria birjăriei, pe motiv că aceasta să permită și în Paris. Consiliul comunal a respins cererea.

— **Părerile unui scriitor despre public.** Iată ce scrie Emil Bergerat un cunoscut și foarte productiv autor dramatic francez despre publicul de teatru:

Vizitatorii de teatru sunt pălmași de ignoranță. Ignoranți până la patriotism (!) până la supremație. Europa îi admiră. Deci nu i supăra. Trătează cum doresc să fie tratați pentru prețul de intrare ce plătesc. Nu-i jgâl, admitând chiar numai o cîlpă că ar fi în stare să înțeleagă și să aprecieze o frumusețe literară. O astfel de jgâlure el nu și-ar ierta o niciodată. Ei s'au adunat pentru a fi împreună ignoranți și pentru a-și admira reciproc prostia. Nu le amintim că învățarea de care au avut parte, gustul lor individual. Fi și tu ca unul din ei. Servește-le ce-au poruncit. Fă-le bucată „lor“ și nimic mai mult. Axiomul este acesta: Prostia activă a privitorilor crește în raport exact cu numărul lor. Dacă sunt două-prizece sute, atunci fiecare în parte e de două-prizece sute de ori mai prost decât dacă ar fi singur. Dacă sunt trei atunci e numai de trei ori mai stupid. Dar ție îți trebuiesc sălți pline. Ochăște a trei mii și afacerea-i făcută, dragul meu. Moul Sarcey a avut estetica exactă a teatrului: el împărțea piesele în două categorii, acele cari aduc parale și celelalte cari nu aduc. Fă deci bani, dragul meu, și nu rușina niciodată publicul prin o piesă pe care nu ar putea o scrie oricare din public.

Jaures despre politica internațională. Vestitul deputat socialist în camera franceză chestionat la Paris de corespondentul ziarului „Berl. Tapbl.“ și a arătat părerile asupra viitoarei constelații politice din Europa în felul următor:

— Te pot asigura, că Franța dorește sincer pacea. Dacă politica de revanșare ar fi supusă azi unui plebiscit, s'ar vădi că în Franța n'are mulți aderenți. Nu-i vine nimănui în minte să ofenseze ori să o atâțe. E o politică nefericită a aceea a Germaniei de-a căuta solidaritate de interese cu Turcia și de a se identifica cu ea până și cu abuzurile săvârșite autoritățile turcești în Balcani. Dacă Germania s'ar îngriji din vreme ca la Constantinopole să se urmeze glasul minții sănătoase, ca astfel să ușureze străduințele celor, se voiesc pacea, prin aceasta s'ar da însemnătate într'adevăr reală apropierei dintre Anglia Rusia și Franța și s'ar accelera sosirea ceasului când triplele entente s'ar putea uni într'o mare alianță europeană de pace. Socialiștii francezi or face toate câte le stau în putință ca ținta ceasta să se realizeze și în interesul ei vor țera și în viitor cu însuflețire.

— **Monumentul poetului Eugène Manuel.** Duminică trecută s'a inaugurat la Paris monumentul ridicat memoriei poetului Eugène Manuel, mort la 1901, după o lungă carieră la universitate, unde în cele din urmă exercitase funcția de inspector general al instituțiilor. Dar numai lucrărilor sale literare își datorește marea sa notorietate.

A fost unul dintre cei dintâi, înainte chiar de Francois Coppée, care a cultivat genul poeziei familiare, intime și populare, și mai ales acestui poet excelent al vieții casnice și al umilităților, autorului „Lucrătorilor“, drama socială reprezentată cu mare succes la „Comedia franceză“, autorului „Poemelor căminului și ale școalei“, au voit prietenii lui să aducă un just și trainic omagiu.

Monumentul executat prin îngrijirea unui comitet de subscripție, compus din somitățile institutului, Parlamentului, literaturii, se înalță la colțul Aleei Henri-Martin, aproape de liceul Janson-de-Sailly, și este datorit eminentului statuar Gustave Michel, care a știut să-i dea un un frumos caracter de simplitate expresivă.

Au înat cuvântul la solemnitatea desvelirii monumentului și au făcut elogiul poetului, d. Edouard Milland, senator, fost ministru; Liard, vice rector al Academiei din Paris; Jules Claretie, dela Academie; Brunot, profesor la Collège de France; Doniol dela Institut și alții.

Opera lui Eugène Manuel e tradusă în mare parte și în românește. Așa, e de pildă, poema sa celebră „Rochița“ e foarte cunoscută și se declamă chiar pe scena teatrului, Ateneului etc.

— **Balonul contelui Zeppelin.** Din Berlin se anunță; Contele Zeppelin își va începe călătoria aeriană probabil deja Marția viitoare, în 14 Iulie. Zeppelin va sbură cu balonul său dirijabil de pe țărmul lacului Boden până la Mainz și înapoi. Distanța dintre lacul Boden și orașul Mainz e de 450 km. Ca balonul să poată primi ajutor în caz de primejdie, va fi însoțit de 22 automobile. Stațiunea centrală din Friedrichshafen va primi neîntrerupt știri despre soarta balonului.

— **Circulația pe străzile Bucureștilor.** Un ziarist a făcut statistica circulației de pe calea Victoriei și strada Franklin. În 23 Martie confratele nostru a stat în locul acesta dela 4 ore 45 m. până la 7.15. În timpul acesta el a înregistrat 58 de automobile, 1971 de trăsură, 33 de tramvare, 132 de bicicliști, 5 călăreți — între cari și faimosul agent de serviciu, sergentul călare — și o motocicletă. Total 2200. Scăzând cei 5 călăreți avem 2195 de vehicule de toate felurile fără a mai pune la socoteală acele cari vor fi scăpat de bună seamă scrupulosului nostru confrate.

În mijlocle decl circulația vehiculelor pe o oră în timpul acela al zilei și în locul acela e de 880, ceace e o sumă de care ar putea fi mândră orice capitală.

— **O procesiune pentru ploaie în Italia.** În Italia de mijloc și de sud e mare secetă. În orașul Bari poporul ceru ca icoana stântului Antonio făcătorul de minuni să fie scoasă și purtată prin oraș iar preoții să facă rugăciuni pentru ploaie. De 57 de ani icoana sfântului nu a fost scoasă din biserică, dar acum la stăruințele mulțimii icoana fu scoasă. Când icoana fu mișcată, o ușoară bură de ploaie trecu peste oraș. Când procesiunea se puse în mișcare nu apucă să sosească pe piața orașului și cerul se întunecă fără de veste și o ploaie torrențială se revărsă din ceruri în freneticele strigăte de mulțumire ale mulțimii.

— **Vaticanul și Anglia.** În zilele trecute li s'a adus la cunoștință comunelor bisericesti catolice din Anglia ordinul papal, prin care Marea-Britanie, Olanda, Canada și Statele unite sunt scoase de sub iurisdicțiunea institutului Propoganda Fidei. Însemnătatea acestei chestiuni zace în împrejurarea, că statele acestea dela reformă încoace au fost considerate de teritorii misionare, cari în toată privința depindeau dela papa, iar acum biserica catolică primește și în

Anglia o organizație asemenea ca în state. În Anglia acest ordin papal e viuat și se crede a fi în legătură cu deslăsuirea congresului pananglican, în decursul căruia lansat între altele și ideea apropierei de biserica catolică.

— **Catastrofele unei întreceri cu balon.** Luni s'au ținut la Chicago întrecerile cu balon anunțate cu săptămâni înainte și la cari iubitoare de sport, s'a pregătit de luni de zile. Întrecerile însă, după cum eră de prevăzută, ilustrat prin catastrofe senzaționale. Balonul ronautului Müller în urma unei vărsări de apă a încetat să mai funcționeze tocmai dela lacului Michigan. Balonul s'a lăsat în jos până la suprafața apei. În clipa aceasta de primejdie însă Müller a reușit să taie funiile care a căzut în apă, iar el cu servitorul și nănd de capetele funiilor au plutit timp de câteva ore cu groaza morții în suflet deasupra lacului până ce au ajuns în sfârșit norocoși la Chicago. Un alt balon îndată ce-a trecut de orașul Chicago a căzut în lacul Michigan, iar un al treilea a căzut în lacul Huron. Călătorii au fost din valuri de niște luntrași. Cel mai norocos fost balonul italian San Antonio, care după parcurs a distanță de 825 mile englezești, lăsat pe pământ aproape de Fielding.

— **O mie posturi noul de învățători.** Începerea dela 1 Octombrie a. c. se crează de posturi noul de învățători ajutori în la s mântul rural. Pentru ocuparea acestor posturi în lipsă de titulari se caută suplinitori. Cănam vor trebui să aibă 4 clase secundare. Cereștii vor adresa revizoratorilor respective, împreună toate actele necesare, până la 15 Septembrie. Sunt două clase de învățători-suplinitori cu 1 larul de 90 și 65 lei lunar.

— **Un nou soi de exerciții militare** lărate rite corpuri de trupă de la garnizoana din Germania vor executa un nou soi de exerciții. Este vorba de-a tăia de-a beli și de-a frigea pede un bou. În cursul războiului din Africa negri s'a recunoscut trebuința acestui nou soi de exerciții de a să familiariza cu abaterea vitru ce servesc de mâncare.

Vitejilor soldați le dorim poftă bună.

— **Populația Petersburgului.** Săptămâna din Petersburg: Ziarele publice rezultatul sărăritului terminat într'una din zilele conform căreia Petersburgul are 1,524,500 locuitori. Și anume 824,282 bărbați și 700,218 femei. Dela ultima recensiuie populația a crescutu p'd. Cea din urmă numărătoare a fost în 1897 și d'tunci populația Petersburgului s'a sporit la 302,801 suf. etc.

— **Expediția polară a lui Peary.** Din Los Angeles se vestește că americanul Peary, căpitan de marină, va întreprinde în curând o nouă expediție la polul nordic. Peary a mai făcut și în trecut încercări să străbată până la centralul împărărie de gheață, dar n'a izbutit. Acum va pleca cu corabia „Roosevelt“ din Cape Breton. Din planurile sale n'a dostăinuit decât că are de gând să ajungă până la Smith-Sande. În drum își va lua trei personalul cu eschimoși și va lua în cont și câni de Grönlanda. Iarna are de gând să petreacă tot în acel punct din Grant, unde s'a petrecut și iarna din 1905—1906. De acolo de va continua expediția pedestru nizaînd s'ajungă până la polul nordic. Înainte de plecare Peary își va lua rămas bun dela președintele Roosevelt în Osterbay.

— **Piciorul tăiat.** În Petersburg un cămătar trecu peste un soldat decorat cu cruci Sf. Gheorghe, tăindu-i piciorul. Soldatul rămas fără cludat de rece și nu striga de durere ci de furie împotriva vizitului. Când gardistul îl ridică spre a-l transporta la spital, soldatul refuză. Pe cine? întrebă mirat gardistul. Pentru că piciorul a fost de lemn, răspuse soldatul.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

»Ungaria« ne disprețuește. Într-o noapte la Cluj a guvernului unguresc ne tratează în felul ei de azi cu un dispreț cam ca acela, scolel nerușinate care și-ar bate joc de fele cinstite, și săracă, pentru că nu are bogăția lui ei câștigat prin necinste. Așa »Ungaria« pune că a cetii cu desgușt apelul nostru care somam pe restanțierii să-și achite restele și li amenințăm chiar cu procese.

Și firește n'are nevoie de aceasta, trăiește din bogăție și ca o cocotă din cele mai nerușinate. Dar putea să facă al'ceva decât să și bată joc de noi cari ne câștigăm pâinea cu muncă grea și adesea nerecunoscătoare. Disprețul »garlei« însă este cel mai frumos titlu de onoare al nostru, de care ne felicităm.

Un candidat gras. D. Taft, candidat republican la președinția Statelor-Unite a plecat la Hot-Springs (Statul Virginia) unde va petrece câteva zile. Aceasta pentru a lua o cură contra grăsimii. Taft cântărește într'adevăr o sută nouăzeci și cinci de kilograme și nu de mult a declarat că nici un om din lume nu se cuvine să cântărească o sută douăzeci de kilograme.

După unii domni Taft ar mai fi adăugat: »Președintele Washington e foarte slab. Când comandat un fotoliu executiv, iel nu a fost al de prevăzător de-a să gândească la urmașii cari puteau fi mai grași decât el.

Și să zică dl Taft după propria sa vorbă ar fi de parcurs o cale lungă de — 75 de chilometre pentru a să apropia de limitele bunei sănătăți ce singur și-a croit.

Teatru pentru copii. Marele umorist american Mark Twain a ajuns întemeietor de teatru în mire cu marea societate Education Alliance și s'arăt să construiască în New-York un teatru mare se vor da numai reprezentații pentru copii. Noul teatru, afară de o sală în care poate să se adune până 1000 de persoane, va cuprinde o odaie de spectacol, o sală pentru întruniri sociale și una pentru repetițiile orchestrei.

Teatrul va purta numele »Teatrul educativ pentru copii«.

Un copil cuminte.

»Cum te mai porți acum Ionel? întrebă un cunoscut »micul« strengar.

»Iai bine, răspunse laconic Ionel.

Matzky Károly, cofetar în Arad, recomandat pentru sezonul carnavalului cele mai fine dulciuri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

Banul Rauch în primejdie.

Când un turneu cu automobilul prin comitate a-l'rbava, a făcut banul Rauch însoțit de consilierul Ehrenhöfer, o mică abatere și în urmașii unde vizită orașelul Knin. Înainte de prânz el vizită muzeul de anticități din Knin. În scurtă vreme o mulțime de călători au sute să adună în fața muzeului. Să se știe că a sosit străini dar lumea voia să se dumerescă întâi de identitatea lor și deci să abțineau dela orice manifestații.

Mulțimea trimise două persoane în muncă ca să întrebe de-a dreptul pe străini și sunt. Aceștia intrară în muzeu și se arătară celor doi străini cari afirmară că banul Rauch și consilierul Ehrenhöfer.

Cei doi trimiși comunicară răspunsul mulțimii. Strigăte furtunoase de »Abzug« și alte cuvinte se auziră la adresa banului. Mulțimea cerea ca banul să părăsească imediat muzeul și orașul. Totodată ea protestă ca banul să-și înscrie numele în cartea muzeului.

Baronul Rauch și însoțitorii săi fură nevoți să părăsească imediat muzeul dar trebură să percurgă pe jos calea până la automobilul ce se afla la oțel. Pe drum mul-

țimea voi să-i atace și să-i bată, dar consilierul Ehrenhöfer o rugă în ton politic să nu-i supere. Lumea se potolii ba îi dădu asigurarea că nu le va face nimica cu condiția să părăsească imediat orașul. Banul nu avu nici timp să ia masa pe care o comandase, căci lumea nu-l dădu răgaz.

Când banul se urcase în automobil și plecase cu toată iuteala către granița Croației, să zice că ar fi scos din buzunar revolverul său încărcat și ar fi amenințat cu el lumea rămasă în urmă.

Nopti bucureștene.

Când clipele din urmă ale zilei se stâng în zare, înfășurate în aurul asfințitului, un nou fior de viață petrece orașul dela un capăt la altul. Sunt ceasurile liniștite ale seerei, începutul acelei vieți intense pe care o simți noaptea în orașele mari.

Și însuși preluđuul acestei vieți nocturne, plimbarea molcumă dela Șosea, cuprinsă în licăriile galbene-trandafirii ale apusului, îți întind ca într'o apoteoză de feerie tot ce-ți poate da o noapte de vară.

Apoi pe măsură ce lumina se potolește, de îndată ce lumina dără însingurată se topește în fundul desigurilor, stolarile de pasări mai îngână un cântec umplând văzduhul cu freamățul piuitului.

Deodată ochii albi de lumină electrică încep să clipească nesiguri printre boltele de ramuri și întind sub albastrul misterios ce cuprinde tot, nu știi ce farmec al nopții ce se coboară.

Dar șoseaua începe să-și peardă taina boschetelor singuratică. Pe poteci se strecoară forme albe înălțuite de umbre negre. Ropotul caleșilor bucureștene se perde de-a lungul Șoselei, întovărășit de acordurile vibrante ale unui vals de operete îngâmfat de o famfără.

Iar pe alele largi unde de lume se îndreaptă ușurele spre micile grădini, pe unde tarafuri de lăutari le primesc cu veselie cântecelor de altă dată.

Numai în pridvorul »Căminului« e ceva deosebit. Un violonist tinăr cu câțiva tovarăși împraștie în atmosferă fosforescentă a parcului lumină prin cântecul ce nu pot înțeles de toată lumea. De acela bătăntul glasurilor îți chinule auzul, când poezia unei pagini inspirate se ridică par'că în văzduh.

Grupurile sunt vesele însă. Discuțiile sunt foarte atrăgătoare și îndreptătesc neluarea în seamă a muzicii. »Toaleta« doamnei Ica și panama julelui Igrac sunt chestiuni de cea mai vie actualitate și nu pot fi date uitării.

Câte un visător cu privirile pierdute pe urma unei forme aeriene ce se desface din spațiu, urmărește par'că în deslănțuirea notelor ceva din ceea ce se petrece în sufletul lor. Iar o ceață vioasă abia așezată în jurul unei mese, bate tactul unei romanțe dulcose italiene, cum ar fi căni din pahare cadenta unui vals.

Mal încolo, în preajma Șoselei, la »Flora«, vestitul local de petrecere nocturnă, spre miezul nopții se începe adevărata viață de local ce se respectă. Atunci începe »mondanismul« și »demimondanismul« bucureștean să se scoboare, să-și lase cauciul și aerele, ca să ia pușin aer.

Și în acordurile ușurele ale unui cântec vechi, abia șoptit de o bandă de țigani, petrecerea se începe cu toate zvâpăurile firești în care străvezi nebuniile finale.

Când înălște-i întinsă de-a lungul Șoselei estompată de întunericul adânc, glasurile răgușite ale cheflilor sparg văzduhul și te fac să lacrimenești loculul la tresăltările lor dezordonate.

Acum însă, în inima orașului, se începe viața noctambulilor adevărați. Prin înălțea uilșelor crotropice de întuneric, șirurile de case înfășurate într'o ceață de vis au ceva atrăgător, nelăchis de frumos!

Bizareria formelor și a linilor pierdute în întuneric îți dau iluzia unui oraș nou, necunoscut. Siluetele albe ale ploilor se clarifică încetinel cu prinse de susurul proaspăt al zefirului de dimi-

neață. Iar vre un palat somptuos, dintr'o străduță de lângă Ateneu te face să și-se pară că te găsești într'unul din cartierele mărețe ale Romei. Până într'atâta fastul stilului renașterii și măreția celui roman te face să zărești într'avea frumusețile din cetatea vechimel.

»Variateurile« însă ridică în aer accentele depravate ale tam-tamurilor nerușinate, în care glasurile de cucuvele ale cântărețelor rebegite se amestecă cu acordurile desperate ale tapcurului.

»Cărciumile de noapte«, aceste spașii sociale ale civilizației, cu luminile lor amorse de puterea băuturilor ce gâlgăie necontentit, par'că ar fi niște bieți bețivi amorțiți la marginea drumului, cu balerile pline în brațe. Și cu toată amorțea, tot mai chiamă pe câte cineva să mai custească până nu se face ziua.

Prin asemenea localuri chefurile se în lanț și capătă monstruoșitatea acelor antice »triclinali« cu care se făceau strămoșii noștri.

Și, încă odată, nu ne desmițim originea ilustă. »Orgiile romane« de altădată sunt fioare în ureche pe lângă cele înjghebate de urmași vechei Rome.

Stănențele sociale, înveșmântate în lanțul conveniențelor stăpânitoare, se pierd fără de urmă. Omul, această capod'operă a creației, începe să și înțeleasă menirea dându-se de-a berbeleacu prin mocirla desfrâului! Și după ce nu mai rămâne nimic de făcut, când vre un cocoz din vecinătate trâmbează licărirea zorilor, în întunericul minților intră un gând spăimântător: vine ziua, lumina! Noctambulul dau buzna pe uș, fug în spăimântași, iar cărciumele de noapte își bleoștesc înainte privirile lor așpitite, răsbite de lumina zorilor.

Prin limpezimea aerului proaspăt trec sursele sfioase rălăcite prin spațiu. Proaspăt notele argintii ale ciocărilor se întrec să vestească sosirea marelui preot ce și poartă de mii de ani făclia vieții, și în acordurile senine ale celui cântec sufletul tresăltă larăș la adevărata viață.

Prin singurătatea străzilor uruiturile căruțelor și egomotul primilor lucrători grăbiți deșteaptă ecouri sonore, ca un preluđu al muncii ce vor să înceapă.

Dar frumusețea nopților bucureștene rămâne aceeași, fără ca acești nenorociți s'o priceapă. Și ori încotro ai lua-o, spre marginile acoperite de pară, poți colinda în bunăvoie, fără pic de primejdie.

Civilizația nu și a putut semăna spașismul la noi, și Bucureștii, cu toate proporțiile și aerele apusane, rămâne încă sub stăpânirea apucăturilor de oraș cinstit.

Și de aceea, în înălțea nopților, par'că te-ai afla într'o imensă grădină, prin care treci neuitat orașul acesta în care te izbăștii la tot pasul de cele mai mari contraste.

Economie.

Camere agricole.

La finele săptămânei trecute s'a dat publicității noul proiect de lege, privitor la crearea de camere agricole, analoage celor existente în Prusia încă din 1894.

Proiectul de lege este lucrarea comună a celor doi directori a celor mai mari asociații de agricultori din țară, a asociațiilor »Magyar Gazda Szövetség« și »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« și constă din 2 părți cu câte 3 capitole și în total din 21 paragrafi.

Partea primă se ocupă cu crearea, organizația și controlul camerelor agricole, a căror sferă de activitate o stabilește ministrul de agricultură. Mai departe se normează precis relația de drept a membrilor camerei agricole, cari se împart în membrii interni și externi și se regulează taxele ce au să le plătească singuraticii proprietari

pe baza venitului curat catastral al moșiei lor.

Partea a doua se ocupă cu crearea, organizarea și controlul camerei agricole regnicolare, care va avea 80 de membrii numiți de ministrul de agricultură în conțelegere cu »Asociația reg. a agronomilor ungari« (»Magyar Gazda Szövetség«) și cu »Asociația agricolă regnicolară« (»Országos Magyar Gazdasági Egyesület«). Cheltuielile de întreținere a acestei camere le poartă în părți egale statul și camerele agricole.

Membrii ai camerei agricole regnicolare sunt prezenții camerelor agricole și câte 3 delegați ai reuniunilor și asociațiilor agricole numiți de camera agricolă regnicolară. Afară de aceștia se mai aleg în cameră și 20 din cei mai valoroși specialiști în ale agriculturii.

În § 1 a cap. prim este circumscrisă chemarea camerelor agricole: reprezentarea și promovarea intereselor agricole, care constă mai ales: în promovarea și controlarea asociațiilor agricole, în crearea de economii și ferme model, de cursuri pentru învățământul agricol, aranjarea de expoziții și călătorii de studiu, în editura de reviste și cărți de specialitate etc.

Camerele agricole au să conlucre și într'acolo ca agronomii să-și poată desface cu înlesnire produsele, țin în evidență pe funcționarii agricoli și veterinarii din reionul lor, mijlocesc lucrări și adună datele statistice privitoare la agricultură și au să raporteze în fiecare an atât ministrului de agricultură, cât și camerei agricole regnicolare asupra experiențelor făcute și a dorințelor și plângerilor speciale ivite în reionul lor.

Conform §-lui 4 sediul și reionul de activitate al camerelor agricole îl hotărăște ministrul de agricultură, în conțelegere cu camera regnicolară, a căreia sediu este Budapesta: §§ 5—10 se ocupă cu adunările generale de constituire ale camerelor agricole, circumscriu cuprinsul statutelor, ce vor fi a se compune, ordinea de lucru, administrația, angajarea funcționarilor și personalului etc.

Controlul suprem asupra camerelor agricole îl exerciază ministrul de agricultură, care cu aprobarea Majestății Sale a Regelui este în drept a-și dizolva camerele, cari nu-și împlinesc chemarea ori depășesc sfera lor de competență.

Capitolul II al părții prime se ocupă în §§ 11—15 cu relația de drept a membrilor camerei, cu procedura de urmat la alegerea membrilor, condițiile pentru a putea alege și a putea fi ales și enumeră cazurile în cari membrii camerelor agricole pot fi suspendați resp. șterși din lista membrilor.

În capitolul III § 16 se regulează gestiunea financiară și administrativă; mai de parte se fixează taxele pentru cameră, care la proprietari face 1% a venitului curat catastral, iar la arendași și funcționari agricoli etc. 1% a impozitului de venit.

În partea a doua se normează tot în 3 capitole și în §§ 17—21 organizația și sfera de activitate a camerei agricole regnicolare și relația de drept a membrilor acestor camere, a căror mandat durează 3 ani.

Din întreg proiectul se vede tendința de

a asigura deja la prima organizare a camerelor agricole o influință mare actualilor reprezentanți ai agriculturii, reuniunilor agricole. (»R. E«).

Tragerea la sorți a bonurilor rurale. La ministerul agriculturii și domeniilor a început ieri dimineața să se tragă la sorți numele subscriitorului bonurilor Casei rurale.

Tragerea s'a făcut de o comisiune compusă din d-nii C. Manolescu Râmnicenu, consilier la casașie, Milhade Economu, consilier la curtea de complot și Victor Antonescu, director la Banca Națională.

Di Anton Carp a asistat la tragere. Tragerea s'a efectuat astfel:

S'au pus în urnă atâtea bilete câți subscriitorii au fost. S'au scutuit patru dosare cu numele tuturor subscriitorilor și fiecare subscriitor va avea un număr de ordine în dosar. În dreptul numelui fiecărui subscriitor eră trecut numărul acțiunilor subscrise.

Scoțându-se din urnă un număr, se căuta în dosar numele subscriitorului trecut la numărul corespunzător. Numele acela se nota pe un registru special; de asemenea se nota în dreptul numelui și numărul acțiunilor subscrise.

Până la ora 12 se trăsese două mii acțiuni. După amiază tragerea a continuat.

Novela execuțională. Reprezentanții institutelor de bani din Oradea-mare au ținut o conferință, în chestia legii noi execuționale. Ei au hotărât să procedeze cu cea mai mare cruzare și să evite a denunța împrumuturile.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 11 Iulie 1908.

INCHEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	22.64—22.66
Secară pe Oct.	19.10—19.12
Ovăz pe Oct.	16.94—16.95
Cămin pe Iulie 1908	14.72—14.74

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu	
De Tisa — — — —	23 K. 80—25 K. 40 fil
Din comitatul Albei —	23 > 50—25 > 10 >
De Pesta — — — —	23 > 60—2 > 5 > 20 >
Bănățenesc — — — —	23 > 70—24 > 90 >
De Bacica — — — —	23 > 90—25 > — >
Săcară — — — —	19 > 50—19 > 70 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	14 > 50—14 > 70 >
> de cvalitatea II.	14 > 10—14 > 50 >
Ovăz de > I.	17 > ——17 > 20 >
> > II.	16 > 40—16 > 80 >
Cucuruz vechiu — — —	> — — — > — >
> nou — — —	14 > 70—14 > 90 >

Felurimi.

Un domnitor — poet. Știi că Khedivul Egiptului este un poet de primul rând? — În limba arabă bine înțeles. Cecei-l-au citit versurile (noi încă nu, căci redactorul nostru însărcinat cu politica arabă, nu s'a — născut încă) vorbesc de ele cu entuziasm. Poezia lui Abbas-Hilmi e melodioasă, înălțată și iubește alegoriile, ca cele mai multe din poemele arabe de astfel.

În cursul unei vizite ce a făcut odinioară la curtea de Anglia, Khedivul trimise reginei Victoria un minunat buchet însoțit de o strofă: »Îți trimet acest buchet ca măriturie a lubriri poporului egiptean. Fiecaretrandafir, fiecare crin, fiecare jasmîn reprezintă inima unui egiptean și mireasma ce răspândește fiecare din flori este tămăia rugăciunii ce să înalță spre cer pentru tine, puternică regină, floare între regine!«

Experiențele profesorului Haggarth. — Dupăcum se anunță din New-York, învățatul

profesor Melvin Haggarth a hotărât ei-lani de zile în casa maimuțelor din grădina zoologică de acolo, spre a face cu 13 maimuțe serie de experiențe cari vor lărgi cunoștințele despre inteligența maimuțelor. Haggarth a truit o cușcă specială care poate să descopere trucuri secrete.

În cușcă e închisă peste zi o maimuță care să-și dovedească viclenia prin descoperirea acestor trucuri. În totul, sunt de descoperit „probleme“ și orice succes e răsplătit cu alimente. Dacă maimuța nu izbuteste să descopere trucurile e băgată lângă ea altă maimuță care cunoaște mecanismul cuștei. Acum se vede câtă vreme îi trebuie unei maimuțe să descopere secretul pe care îl știe cealaltă.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut nrul 18 din „Amical Tinerii“ revistă pentru tinerimea școlară, cu următorul conținut: Un frumos exemplu. — Cum se face șoarecii. — Adunarea, prepararea și comenziile. — Răul ce nu se mai poate face. — Cărciuma păsărilor. — Țigani. — Probleme. Deslegări.

Abonamentele se fac la institutul tipografic „Minerva“ din București. Abonamentul pe un an întreg 5 lei. Un număr costă 20 bani.

Pomelnic pentru pomenirea și morților, la liturgii și parcuri. Se află de vânzare la 50 fil., în hârtie legată în pânză. Se află de vânzare la »Tipografia diecezană« și la »Tribuna« în

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«

Românii din Bosnia și Herțegovina trecut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din Octombrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor

Se poate căpăta cu prețul de 1 Cor. Plus 10 fileri porto.

A apărut:

CĂLĂUZ

prin

Constantinopole și împrejurimi

de

Teodor Filipescu.

Prețul 80 fil., plus 10 fil. porto.

Se poate comanda dela autorul Teodor Filipescu, Serajevo (Bosnia).

Poșta Redacției.

»Cultura poporului«. Nu se poate publica.

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.

Editor proprietar George Nichita.

DE VÂNZARE!

Se vinde din mână liberă o vie și o casă admirabil pe dealul Covăsântului, extensiune de 3 jughere, din cari peșteră și jughere plantate cu viță de soiuri diferite. Rod bogat și de calitate înaltă. În vie o colină în stare bună servește de plăcută locuință peste vară.

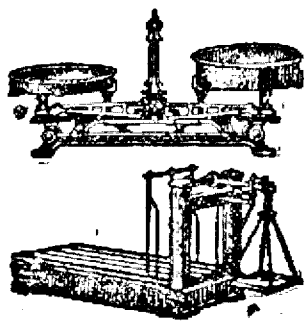
Informații mai de aproape la redacția »Tribunei«.

Să sprijinim industria din loc!

I. SPANLANG,

lăcătușier

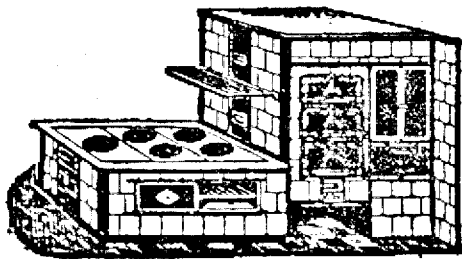
ARAD, Flórián-u. nr. 6e (casă proprie)

Primește în lucrătoria sa orice lucru ce stă în atingere cu această branșă, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de fierț, porți, balcone, coridoare, trepte, grilaje verende, scuturi, tablete în orice formă, sobe Meidinger, fântâni săritoare, și orice soluri de renovări.

Indeplinesc orice comandă atât în loc cât și în provincie în modul cel mai cinstit — iar pentru lucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerând sprijinul onoratului public, român

Cu stimă:

I. SPANLANG,

lăcătușier.

Planuri pregătite gratis.

Lucru admirabil. — Prețuri ieftine. — Serviciu prompt.

MOȘTENITORII LUI
TAGÁNYI ISTVÁN
ȘI KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN

proprietarii de vii de deal

=== își vind ===

=== VINURILE ===

din regia proprie exclusiv de Mădierat, Miniș și Barațca, vinuri albe și roșie de masă, de desert (aszu)

în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pentru acest scop și le espediază în butoie sau buteli în loc sau în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la
=== dorință imediat. ===

Friederic Hönig

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Fondat la 1840.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu orice alte clopote la turnarea unui și aceluiast clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopotenouă pe lângă suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

====

Cel mai mare magazin și atelier de reparat biciclete și mașini de cusut din Arad.

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai ieftin magazin de mașini de cusut Minerva cu roată și biciclete Puch și Premier precum și părți constituante de mașini, plăci de gramofone. — Ace de mașină de cusut veritabile englezești. Condiții de plată favorabile. Mare atelier special de reparaturi.

====

EISELE JÁNOS, Arad.

Depozit de articole de Norinberg, articole de podoabă, modă de bărbați.

== PENTRU SEZONUL DE PRIMĂVARĂ, PREȚURILE CELE MAI IEFTINE. ==

Au sosit cordoane de femei, copii și fete, moda cea mai nouă, pălării pentru bărbați și copii, albituri, cravate, manjete, gulere, asortiment bogat.

Mince (lopde), jucării de copii, ouă de Paști, stropitori de calitate cea mai bună, prețuri ieftine. Probați numai odată și vă veți convinge.

Gramofonele cele mai bune și plăci se pot cumpăra cu scăzământ la prețuri.

== O cumpărare de probă va convinge pe orșicine despre asta. ==

Rog binevoitoarea atenție:

Eisele János.

„LA PAPAGALUL VERDE“ vis-à-vis cu statua sf. treim.

Braun Miksa

ARAD, Piața Boros-Béni, Nrul 1.

Prăvălie de articlii de cânepă, in și lână.

Telefon Nr. 594.

Mare depozit de cânepă, in și tarpaulin,

saci de grâu

ponevi brute și impenetrabile de apă, saci de paie, covoare de cai, pânză de împachetat, sfori de împachetat, precum și tot felul de funii, sfori de legat sacii, vițele de vie și sfori sure.

Institut de împrumutat saci.

Să cumpără și vând saci de făină și țărâțe învechiți.

FRĂȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de fer, plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucatărie de fer
o ——— turnat și smălțuite. ——— o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel“.

— Mare depozit de revolvere —
cu repetiție, arme și revizite de
o o o împușcat. o o o

— Deposit de mașini agricole. —

asa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, mașini de sămănaș, grape, tăietoare de paie și napi, cântare. Mare magazin.

Cea mai bună calitate în plăci de catran (păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

◀ ■ Cea mai eficientă sursă de bani. ■ ▶

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public că în piața Arpad Nr. 5. am deschis un

birou pentru mijlocirea împrumuturilor de bani.

În sfera mea de activitate cad pământurile, case de dat în chirie, împrumuturi de plătit în rate, pe lângă etalonul cel mai mic, plasez cambiile funcționarilor, mijlocesc tot felul de afaceri referitoare la parcelări, cumpărări și vânzare de case pe lângă replătirea ulterioară a taxei.

Cu stimă:

Ludovic Vig,

birou mijlocitor de împrumuturi.

ARAD, Arpad-tér Nrul 5.

Cumpărați
de la administr. ziarului „Tribuna“
ARAD, Deák-Ferencz utca Nr. 20

„Cantorul Bisericesc“

Op aprobat de forurile bisericesti competente, aranjat de George Bujigan învățător în Deliblat (Temes m.).

Cea mai bună carte pentru cântarea tipicul bisericesc, cuprinde rânduiala vecerniei, utreniei și liturgiei pe 8 glasuri : : suri, aranjate foarte practic.

Fericirile minciului care se cântă dela fericiți veți fi pentru fiecare sunt de rând ce va cădea în vre-o Duminică anume : Din canonul unui apostol, Mai mulți apostoli, Un profesor, Un mucenic, Mai mulți mucenici, Un arhiereu, Mai mulți arhierei, Un cuvios, Mai mulți cuvioși, Un cuvios mucenic, Mai mulți cuvioși mucenici, O muceniță muere, Mai multe mucenice. O cuvioasă muere, Mai multe cuvioase mueri. Pe pelele tuturor sărbătorilor și sfinților de peste an, cu psalmii cei aleși. Podobiile glasurilor. Rânduiala serviciului la Nașterea Născătoarei de Dumnezeu. Înălțarea sfintei cruci. Sfta Paraschiva. Sftul m. m. Dimitrie. Sftii Arhangeli. Intrarea în biserică. Sfântul Nicolae. Nașterea Domnului, 26 Decembrie, Dumineca după Nașterea Domnului. 27 Decembrie sft. m. Stefan. Tăierea împrejur a Domnului și sfântul Vasilie. Botezul Domnului. Sfântul Ioan Botezătorul. Sfinții. Trei ierarhi. Intimpinare Domnului. Sfinții: 40 de mucenici. Bunavestire. Sfântul mucenic George. Sfinții Constantin și Elena. Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul. Sfinții apostoli Petru și Pavel. Sfântul profet Ilie. Schimbarea la față. Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. Tăierea cap. sfântului Ioan. Fericirile sărbătorilor și ale sfinților. Priveghierea de Miercuri și Vineri din săptămâna a cincii a postului mare. Dumineca Floriilor. Priveghierea din Joi a patimilor. Vinerea patimilor. Rânduiala tomorm. din Sâmbăta patimilor. Învierea Dului, Dumineca Tomi. Înălțarea Domnului. Pogorârea Duhului sfânt. Dumineca tuturor sfinților. Tedeum la ziua împăratului. Rânduiala cununiei. Înormântarea miranilor, punculor și în săptămâna luminată. Rânduiala parastasului. Troparele sfinților de rând cu condacele lor. Troparele și condacele Sriodului și Pentriostasului. Tipicul bisericesc pentru toate cazurile tipiconale de peste an. Adaus.

Cartea se estinde pe 444 pagini octav mare hârtie fină, tipar roșu și negru pe 2 coloane. Litere latine.

Prețul unul exemplar broșat 10 coroane. Legat în pânză frumos aurit și provăzut cu covertă (scutitoare. tock) 12 cor. Legat cu călehiul de piele același auritură 14 cor. Intreg în piele auritură veritabilă de Lyon 16 coroane, plus porto.

Cartea a fost primită de foile eclesiastice cu multă căldură. așa : «Foaia Diecezană», «Biserica și Școala», «Telegraful Român», «Revista Teologică». «Unirea», o recomandă tuturor celor ce să ocupă cu contarea și tipicul bisericesc. Tot asemenea «Tribuna», «Lupta», «Libertatea», «Poporul Român» etc. precum și o mulțime de scrisori de felicitare documentează rara apariție a unei cărți atât de bine întocmită pentru cantorii biserici noastre

Să recomandă tuturor institutelor preparandiale și teologice, preoților, învățătorilor și cantorilor bisericești.

Compactare de model!